

Megjelenik minden **csütörtökön**. — **Előfizetési ár**: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — **Hirdetések** ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a **Szent-István-Társulat** igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőségéhez (IV. Lövész utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1880.

31. szám.

Julius 29.

A sápadt rém.

II.

(M—y.) Az már régi igazság, hogy a népet mindenre rá lehet venni, de arra, hogy örömet koplaljon, aligha lehet rá venni. A mai dicső humanismus, mely Isten szelleme nélkül akar jót tenni, csodálkozik azon, hogy ugynevezett «nemes» törekvéseinek nincsen semmi látatja, s a nagy felebaráti szeretet mellett sok gyomor üres marad. Az, természetesen utolsó dolog, hogy az élethez kenyér is kell és nem csak civilizatió. A paragrafusokat nem lehet megenni, mert azok eléggé emészthetlennék s a ki elnyeli, gyomrát rontja vala azzal; s ha bár nem lehet tagadni, hogy a rengeteg sok új és böles törvénynyel fölöttébb jóllakott mindenki, azért mégis nagyon messze van attól, hogy a jóllakás élveit érezze. Talán abban keresi a mai felvilágosodás hivatását, hogy a nemzet legmunkásabb, legtörekvőbb részét, azt, mely a kenyéradó földet miveli, megtanítsa azon önmegtadásra, melyet önmaga még elvben sem fogad el? Nagy Frigyes az állami jólét alapjának a gazdag parasztokat tartotta; a mai humanismus dicsfényben ragyogtatja a milliomosokat s elég vakul nem látja be, hogy ott, a hol a vagyon-egyensúly megzavarva van, a hol milliomosok vannak, ott milliomoknak kell éhezni.

Mit tehetnek egyesek áldozatkészsége, valódi, keresztényi emberbaráti szeretete, folytonos jótekonysága azon köznyomor ellen, melyet a modern felvilágosodás előhívott? Hiszen, ha csak azt áldozná az állam a balsorsújtotta szegény népnek, a mit az uri gonosztévőknek áldoz, nagy flastromot kenne egy társadalmi sebre; csak azt a kenyeret kapná meg az éhező nép, melyet a börtönök lakói kényelem- és jólétben egész gyönyörű-

séggel élveznek, — sok panaszos ajk elnémulna; csak annyi atyai gondoskodásban részesülne, mint a társadalom száműzöttjei, könnyen viselné terheit. Valóban, az az elv áll: Tégy valami gonosztat, akkor mindennap terített asztalhoz ülsz, jó ágyad van, gondodat viselik inkább, mintha ötven esztendeig szolgáltad magad módja szerint hazádat. A mai keresztényellenes civilizatio nem engedi, hogy a gonosztévők éhezzenek. Ők érdemeket szerezhettek arra, hogy a nemzet asztalánál étkezhessenek.

Ily viszonyok között azon népnek érdekében, mely hibáján kívül, az állami mostoha gondviselés alatt, melytől soha védelmet nem nyer, a nyomor és végső inség körmei közé jutott, valóban keresztényi dolog szót emelni. Szót emelni azon tiszta, nemes, hamisítlan polgárióság értelmében, mely az Üdvözítő keresztje tövében nyert először életet, s mely kihulló szent vérével először hirdette az igaz felebaráti szeretet tanait.

Ha nincs mód az Istentől elfordított szegény népet sorsa nyugodtabb elviselésére vezetni más, mint a pusztaság, legalább ennek hatalmát, erejét, tekintélyét kell megőrizni; azon ígét, mely Isten ajkairól jő, s melylyel élni kell annak, kinek fejét a mai örületes humanismus el nem szédítette. Nem csak a sebzett szivre, lélekre, de a sors csapásai alatt görnyedő kedélyre, gondolkozásra is jótekonyan hat az igaz vallás enyhe vigasztalása. Minden kornak meg vannak a maga szenvedései, minden államnak a maga nélkülözései s fájdalmai; de kinek lelkében erős a hit, szívében erős az akarat, karjaiban erős a munkaér, földi csapással nyugodtan fog szembe nézni. Tud tűrni, szenvedni, nélkülözni, elviseli még a nyomort is s nemes dacot érez minden balsors ellenében; mert lehetetlen, hogy az, ki minden miniszteren és kormányon felül áll, ki az összes emberiségnek tör-

vényeit csak tíz paragraphusba foglalta, ki él és uralkodik, mert szemöldöke mozdításával a világot kivetheti sarkaiból, elhagyjon valakit, bármily szegény, bármily nyomorult, ha benne remél, benne bizik, ótalmát, segélyét, szabadulását benne, s tőle várja.

Ez azon ige, mely az Ur szájából jő.

A ki ezt érti, érteni akarja, nem csak nyugalmat, enyhet, vigasztalást, erőt találанд abban, de segélyt is. Szembe nézhet a sápadt rémmel, ha benne hittel telt szív dobog. Ez azon egyetlen, igaz és hamisítlan vigasz, mely ha késett is néha, de el kelle jönnie a végső perczben bár, mert Isten megszűnnék az irgalom forrása lenni azon pillanatban, melyben elhagyná a benne bizókat.

Ezen ige is kenyér, — és boldog az, ki elfogadja.

Barna Panni.

A nagy utcán végig, végig
Megy dalolva barna Panna;
Oly halovány szegény leány,
Gyenge testét rongy takarja.
Levelet tart a kezében,
A homlokán koszoru van.
Dalol, kaczag... nem látja őt
Soha senki szomoruan.

Kérdezi a gyermek-sereg:
«Hova? merre Panni néne?»
«A városba galambjaim,
Menyasszonyi ruha kéne.
Fehér habos selyemruha
Zöld szalaggal földiszítve,
Szűz rózsából, gyöngyvirágból
Ékes füzér fürtjeimre.»

«Bársonyzipó aranycsattal;
Piros kláris a nyakamba,
Ezüstérellel áttört öv is
Könnyen hajló derekamra.
Piros pünkösöd alig egy hét,
Akkor megjön völegényem,
Megesküszünk a pap előtt,
Levelében írta nekem.»

«Meglátjátok, mily szép legény,
Hogy illik a mente rája,
Mint a villám, úgy röpti
Karesu fehér paripája;
Forgós esákö lesz fejében.
Ragyogó kard az oldalán.
Én Istenem, jaj! hogyha majd
Ölel, meg is halok talán.»

«De most megyek, nem késhetem,
Sietős az utam nagyon:
Sok a gondom, rettenetes,
A ruhámat nem hagyhatom.»
Dalol, kaczag, úgy megy tovább
A nagy utcán végig, végig.
«Hova? merre Barna Panni?»
Itt is, ott is tőle kérdik.

«A városba galambjaim.»
— Ez mindenütt a felelet —
«Völegényem megérkezik.
Nézzétek itt a levelet.»
Össze néznek az emberek.
Nem egy szemben könny is fakad:
«Szegény leány, ő már pihen
A harcmezőn, a föld alatt!»

Csepregi B.

Az első és második emelet.

— Elbeszélés. —

Irta Szépfaludy Ö. Ferencz.

(Vége.)

Pár nap mulva Szalánczy Endre Brunhuberéknél volt bucsulátogatáson, mert atyjától levelet kapott, melynek következtében haza kellett utaznia.

Endre igen szívélyes volt, de szíve szerelméről semmit sem szólt. Meglehet azért, mert Lenke is nála volt s azelőtt nem akart szólni. Az igaz, néha a jó barát-nők is milyen alkalmatlanok! Ez a Lenke is mindig akkor van nála, ha Szalánczy jó, ki aztán épenséggel nem nyilatkozhatik.

Bezzeg Lenke nem mondta ezt, mert Endre, mikor vele is kezét szorított, halkan azt susogta: «Pár nap mulva meglátom, nem csalódtam-e?»

Lenkének most is a szívébe dobbant, de úgy érezte, hogy ettől nincs mit tartania.

Brunhuberék igen le voltak verve. Az öreg ur, ki leányát egészen felbízta és valóban kedvesebb parthiera nem is gondolhatott Endrénél, kezdett szomorkodni leánya miatt.

«Ide jár a házhoz, mondogatá magában, atyja is azt írja, hogy szeret valakit és ime néma, mint a hal... Már pedig ahhoz csak nem kell nagy elbizakodottság, hogy az ember elhitesse: egy huszonnégy éves fiatal ember beleszeretett egy tizenhét éves leányba. S milyen leányba! Hisz Emma olyan szép szőke leány, hogy ha nem is volna az én magzatom, mégis a legszebb leányok közé tartoznék... Meg aztán Endre uramnak sem derogál, mert nem mondhatnám, hogy valami eget hasgató szépség borult volna az ábrázatára... A leányom, ha nem is nemes kisasszony, van benne annyi nemesség, hogy Szalánczy Kristófnak bizonyára nem volna kifogása ellene... Meg is vagyok győződve, hogy Kristóf barátomnak épenséggel nem lenne kifogása... Vagy talán bátortalan?... Mióta Berki Béla kosarat kapott ő is fél?... Pedig éppen ezért közeledhetnék; látom én, hogy a leányom azért adott annak az urnak kosarat, mert Endrét szereti.»

Boros Lenke kisasszonyt pár nap mulva nagy meglepetés érte. Szalánczy Endre a mint haza érkezett, azonnal elmondta atyjának, hogy egy szép leányba szerelmes, kit nőül is akar venni.

— Igen, Brunhuber Márton barátom leánya? Hogyan is hívják? — kérde az öreg.

— Brunhuber leányát Emmának hívják, hanem én kedves atyám nem őt szeretem...

— Nem? Hát kit?

— Egyik barátnőjét, Boros Lenkét, egy szegény hivatalnok derék leányát, ki szép és jó is, mint egy angyal.

— Ejh, ejh, csak legalább előbb tudtam volna... Brunhuber Márton barátomnak nem rég levelet irtam, melyben tudakozódtam, hogy kibe vagy szerelmes, mert leveleiből megértettem, hogy okvetlenül szerelmes vagy... S úgy tetszik, az öreg arra vehette, hogy Emmába szeretnél.

— Kedves atyám, az meglehet... Oh, beh sajnálnám, ha a kedves Emma ebben a hitben ringatná magát, mert én Lenkéről le nem mondhatok... Ott láttam mindig Emma közelében, hallgattam esengő hangját, gyönyörködtem vidám mosolyában, világos eszében, ragyogó arcában, láttam, mennyire szereti Istent s az embereket, felebarátait; képzelheted milyen áldott teremtésnek kellett lennie, hogy Emma mellett belészerettem!

— Fiam! magad számára veszesz feleséget. Ha jó, erényes, fogadd áldásomat, ha fiatalos szemmel, hebehurgyan választottál, büntetésedet magad méred magadra!

— Áldom kegyességedet apám! — szólt Endre s megölelte, megcsókolta atyját.

A nap még le sem szállt és Endre már kész volt a levéllel, melyet Lenke kisasszonynak irt.

«Kedves Lenke kisasszony! Többször és szóval akartam elmondani, a mit most e hideg betűkre bizok. Nem hiszem, hogy már előbb észre ne vette volna, a mit most egyenesen kimondok: szeretem kegyedet és más sohasem is szerettem! Kegyed szeméből is azt olvastam ki, hogy nem gyűlöl s azt hiszem nem csalódtam. Ha csalódtam, tépje szét e levelet s vele szívemet, ha nem, bátorítson fel: hadd kérhessem meg atyámmal együtt kezét, sűrű szerető barátja vagy férje Szalánczy Endre.»

Lenke, mikor e levelet megkapta, szeretett volna örömeiben ugrálni, táncolni, de eszébe jutott Emma s egyszerre elszomorodott. «Istenem! Mit tegyek? Ha Emma igazán szereti?»

Még atyjának, a jó hivatalnoknak sem mert megmutatni a levelet. Mindig zsebében hordta, hogy senki meg ne lelje. Alkalmat akart találni, hogy Emmával őszintén beszéljen s kiábrándítsa... Nem tudott, nem bírta el az érzést, hogy Emmának szomorúságot okozzon.

Endre levelére ezt felelte:

«Kedves barátom! Vettem levelét s szívem repesett örömeiben, de ajánlatát még sem fogadhatom el. Szeretem őt, de szeretem barátnőmet: Emmát is, kinek szívét döfnén át, ha önnék neje lennék. Emma feltárta előttem titkát, az ön gyakori látogatása után az ön nyilatkozatát vára, de a maga részére... Nem képzelem mily róppant fájdalmat okozott szegénynek azzal, hogy Berki Béla doktor kröje lett, kit Emma nekem szánt. Szegény Emma!.. Földiboldogságomról mondom le inkább, minthogy a poklok kírait zúdítsam Emmám szívébe. Legyen könyörületes iratam barátom... Szeretni fogom én is a sűrű, de neje nem lehetek! Lenke.»

Szalánczy Endre, mikor e levelet elolvasta, oda adta atyjának

— Nézd meg atyjám, s itéld meg magad: milyen leány lehet azki ilyen levelet ír?

Az atya elolvasta a levelet s így szólt:

— Ha az ország, vagy az egész világ bizonyított volna jósága megett, így nem dicsérhette volna meg, mint ez a levél. Jobb feleséget nem találhatsz magad számára.

— Szegény Emmát sajnálom, de nem szoríthatom szívemet olyan szerelemre, melyet nem érzni, csak hazudni tudnék, mondá Endre.

Lenke el volt határozva, hogy nem lesz Szalánczy neje.

Emma naponkint várta a fiatal embert, kit annyiszor nézegetett az emelet ablakából. Most is naponkint ott ült órahossziglan s várta mikor tűnik fel a másik oldalon az az ismerős alak, kinek pillantása éleszté szerelmét. Oh, csak már tekintene föl ismét!

Lenke kisasszony meglátogatta Emmát és látván, hogy Emma buskomorra lesz Szalánczy hosszas elmaradása miatt, jó kedvével igyekezett felvidíteni. Nem igen lehetett. Oda ült a zongorához és játszott mindenféle keringőket. Emma mögéje ült s hallgatta.

Lenke kivette zsebkendőjét és Szalánczy levele is kihullott.

Emma fölvette a levelet s a mint Lenke háta mögött beletekintett és olvasta Szalánczy levelét, elborult előtte a világ. Alig volt annyi ideje, hogy a levelet visszacsuszította barátnője zsebébe.

A dal vidáman hangzott: «Ritka árpa, ritka buza, ritka rozs, ez a kis lány takaros!»

Emma ránézett Lenkére s azt mondta: «Igaz!» Aztán megölelte s megcsókolta.

— Mi lelt Emma lelke?

— Nagyon rosszul vagyok! Szédül a fejem, a szívem majd ki pattan, azt hiszem meghalok!

— Eredj, eredj, meghalsz?... Ugyan mit beszélsz?

Emma mit sem szólt, hanem arca olyan halvány lett, mint a halotté.

Lenke pedig ezt mondta magában: «Szalánczy Endre nem veheti rossz néven, ha szerelmét el nem fogadom. Kinek volna szíve ezt a derék, jó leányt meggyilkolni. Inkább haljak meg magam is bánatomban.

Emma a helyett, hogy busult volna, folyvást nevetett s aztán azt mondta Lenkének: «Meglásd Lenke, mi még mindaketten boldogok leszünk!»

Boros Lenke kisasszony távolról sem sejtette Emma változásának okát, míg Emma egyedül maradván ezt rebegette: «Ha őt szereti, legyenek boldogok. Hisz ő maga mondta: csak azzal lehetünk boldogok, kit szeretünk!»

Este elvonult kis boudoirjába és levelet irt Szalánczy Endrének:

«Tisztelt Szalánczy ur! Pár hét előtt, midőn Berki Béla nevében megkérte kezemet, kosarat adtam. Ime! Megvallom, megbántam elhamarkodásomat, mert most látom, hogy Berki Béla doktor urat szeretem és szívesen neje leszek. Felhatalmazom, hogy e levelemet Berki doktor urnak megküldje.»

Az öreg Szalánczy Kristóf, meg a fia is összecsapták kezöket.

— A szegény Lenke csalódott... Emma csakugyan Berkit szereti... Szegény doktor mennyire fog örülni... És én is milyen boldog leszek, most már semmi sem gátolja Lenkét, hogy nőm legyen! — szólt Endre.

Pár nap múlva Lenke lemenvén Brunhuberékhez, Emma mosolyogva mutatta be Berki Béla doktor urat: vőlegényét.

A barátnő nem tudta, hova legyen csodálatában.

«Látod kedves Lenkém, megmondtam, hogy mi még mindketten boldogok leszünk!»

Lenke egy szót sem felelhetett. Ennyire csalódott volna Emmában, ki még kevéssel ezelőtt azt mondta, hogy a doktort nem szereti s felesége nem lenne.

Emma arcán nem látszott meg a nagy boldogság.

A Brunhuber Emma és Berki Béla doktor eljegyzési hírére, az öreg Szalánczy Kristóf is feljött Pestre Endre fiával s meglátogatták Brunhuberéket, minden jót kívántak Emmának, azután fölmentek a második emeletre és meglátogatták Boros Bencze urat, hogy leánya: Lenke kisasszony kezét megkérjék Szalánczy Endre ur számára.

— Lenke kisasszony! Hát még mindig azt hiszi, Emma engem szeret? — kérdezte Endre.

— Még most sem jöhetek magamhoz ámulatomból, mert meg voltam győződve, hogy Emma önt szereti. Nem is képzelheti, mennyit sirtam e miatt, mondá Lenke.

— No, de most már nem sír többé és minden vonakodás nélkül nyújtja nekem kis kacsóját?

— Hát nem haragudott meg a levélért, melylyel megkeserítettem?

— Kétszerte jobban szeretem azóta. Legnemesebb szívének semmivel jobban nem adta bizonyítékát, mint azzal a levéllel.

— A ki barátnéját úgy szereti, az férjét is szeretni fogja. Megnyugodva adhatom rátok áldásomat gyermekeim! — vágott közbe Szalánczy Kristóf.

A kézfogót csakhamar meg is tartották, hogy két jegyes pár legyen a két emeleten.

Egyik nap Lenke így szólt Endréhez:

— Engem csak az aggaszt, hogy Emma folyvást vidám, mosolyog s a mellett folyton apad és köhög. Hozzá még többször ismétli, hogy meglátom mindketten mily boldogok leszünk. Már ki is tűzte a lakodalom napját s felfogadtatta velem, hogy az esküvőt el nem halasztom. Én félek!

— Ne legyen gyermek! Mi kényszerítné Emmát, hogy annak a neje legyen, kit nem szeret?

— Nem tudom, de mégis félek!

Az esküvő napja közeledett. Lenkét a boldogság virulóvá tette, mint a rózsza. Emma is olyan volt mint a rózsza, csak hogy, mint a fehér rózsza. A mosoly az ajkán sem volt többé képes megadni a fényt a szép arcznak.

Berki Béla doktor, bár orvos volt, mégis azt kérdezte menyasszonyától: «Mi baja?» — «Semmi! Majd megváltozik minden!»

Emma varratta a fehér menyasszonyi ruhát s úgy elgyönyörködött benne. Megnézte Lenke ruháját is, és azt mondta: «Mikor ezt öltjük magunkra, akkor legboldogabbak leszünk!»

A rózsza a nagy boldogságtól hervadt, hervadt... A nagy forróság fölemésztette.

Pár nap még és a fehér rózsza letört a tövéről.

Emmára felöltötték a fehér menyasszonyi ruhát a temetésre, Lenke felöltötte az esküvőre.

Emma arca mosolygott a terítón, a Lenkéé búbanatba volt merülve az oltár előtt.

Emma, mielőtt meghalt, pár sort írt Lenkének:

«Kedves Lenkém! Eltévesztettem az első és második emeletet. A szerelmes pillantások neked szóltak... Csalódtam. Légy boldog velem, a kit szeretsz, — sűrű igaz barát-nőd Emma.»

TÁRCSA.

Az ígészet.

— A babona történetéhez. —

Már az őshajdankorban Európa, Nyugat-Ázsia és Éjszak-Afrika legtöbb népe között azon általános nézet honosodott meg, hogy az emberi szemnek megbüvölő hatása van, a szó rossz értelmében, s nem csupán egységek, hanem egész embercsoportok, bizonyos családok sőt népek is azon különös tulajdonnal bírnak, hogy szemök egy tekintetével árthatnak embernek, állatnak, élettelen lénynek, kárt és romlást okozhatnak, még ha nem is akarják vagy nem szándékoznak is ezt különösen tenni. Az ilyen megbüvölő tulajdonságot rossz szemnek vagy ígészetnek nevezik. Ez a babonás felfogás nálunk magyaroknál is, eléggé el volt terjedve, sőt néhol el van ma is, s valószínűleg az ősi pogány állapot maradványait képezi. Ha a magyar paraszt rosztal sejt, vagy rosztól, főleg rossz szem hatásától kíván valamit megkímélni, mintegy eleve biztosítani, azt szokta mondani: ígészet ne fogja, az az rossz szem ne hozzon reá vést. Másrészt ha a gyermeknek baja van, melyet külső, szembetűnő okra nem tudnak visszavezetni, ráfogják, hogy a rossz szem megigézte és szenes vízzel szoktak segélyére jönni, hogy a hatást gyöngítse vagy megsemmisítse. Népünk a babonából tán legkönnyebben s leghamarább kibontakozik Európa összes népei között; természetes józan felfogása, eszének nyíltsága hamar eloszlatja a babona öröklött homályát; más részt nem is oly elfoglalt, gya-

nakvó, mint Éjszak vagy Dél népei, melyek még ma nagyban hisznek a szem büvölő képességében.

Az ókor legműveltebb népe, a görög is ápolta e meggyőződést és bölcsészeik azon fáradoztak, hogy a szem büvölésének okát tudományos alapon fejtsék meg. Plinius, a hírneves író, és természetbúvár (sz. Kr. u. 23. évben), ki a Vesuv kitérőse alkalmával 79. évben a tudomány szomjának esett áldozatul, a többek között «Historia naturalis» című terjedelmes természetrajzi művében beszéli, hogy laktak Afrikában különböző népek, melyeknek tekintete képes volt növényeket és fákat elszáritani és gyermekeket megölni; szerinte némely illyr néptörzsek is bírtak a szem ily vésthozó hatásával, és mord nézésökkel néha ifjakat is kivégeztek. Más ókori írók ismét bizonyos szittyai nőkről, az úgynevezett bythis-ekről állították ugyanezt, kiket arról lehetett felismerni, hogy a víz alá nem merültek, (ugyanazt mesélték később a mi boszorkányainkról is), izzadságuk pedig mindenkit megmérgezett, ki velök érintkezésbe jött. E nőkről, valamint más népekről, főleg az aethiopiai phermazokról s némely a Pontus (a mai Fekete tenger) mellékén lakó törzsekről, az a vélemény kapott lábra, hogy büvölésök különösen a kis gyermekeknek árt, kiket ez oknál fogva szorgosan elrejtettek előlök, nemkülönben minden idegen nő elől. Még Cicero, a nagy római szónok is azt állította, hogy a nem-római s nem-görög, tehát barbár nők tekintete bajt okoz, s kikre tekintetök esik, megszínlik egész életökben. Az állatok egyes fajai is jöttek ilyen hirbe; nevezetesen egy tücsökfajról, a mantis-ról tételezték föl, hogy nézése más állatoknak életébe kerül.

A babonáság ily általános terjedelme mellett igen termé-

szetesnek fogjuk találni, hogy az emberek igyekeztek már jó korán óvó szereket fedezni fel az igézés hatásai ellen. Azt hitték, hogy a bajt főleg egyes talizmánok által háríthatják el; ilyeneket akasztottak a gyermekekre, sőt a háziállatokra is, aranyból, ezüsből, szaruból és elefántesontból készült nyakravalókat, karpereczeket. A megbűvölés leghathatósabb ellenszerül mégis a korálokot tekintették. Az ilyen talizmánt egyes istenek jelvényével, képmásával szokták ellátni, különösen azokéival, kik Egyiptomból származtak át Görögországba és Rómába, minő volt Szerapis, a nap személyesített alakja, Harpokrates, kit utóbb a rómaiak a hallgatás istenévé alakítottak át.

Ezen óvó függők mellett még igen gyakran fordultak elő még más bűvös ereklyék is, melyek az igézetet az által tették hatástalanná, hogy a rossz szem tekintetét magukra vonták s kirívó tárgyak által lebilincselték. E czélra ruháikon mindenféle szokatlan, szembetűnő és nevetséges alaku talizmánt viseltek, melyen aztán a rossz szem megakadt s így az igézet ellenszere megmenté ezek hordozóját a bekövetkező veszélytől. Az ilyen amuletek a rómaiaknál a császárok legvégső koráig szokásban voltak; különös elfoglaltságot mutattak e tekintetben a Rómába diadalmasan bevonuló hadvezérek, a triumphatorok, kik nem merték bevonulásukat tartani a nélkül, hogy tele ne aggatták volna diadalkocsijukat az igézet mindenféle ellenszereivel. Erre nézve, Jahn Ottó régiségbuvár ezeket mondja: «A diadalt ülő hadvezér a római felfogás szerint az emberi szerencse tetőpontját érté el, s ezért egyrészt saját felfuvalkodottsága, másrészt az emberek kajánsága s az istenek kegyvesztés» veszélyének volt kitéve. Másrészt nem lehetett számon kívül hagyni, hogy midőn kocsijában a menetet bámuló nép feje fölött kimagaslak, mindnyájok tekintete rája irányul s a bábész szemek között találkoznak olyan is, mely neki könnyen bajt okozhat.»

Ha valaki véletlenül nem volt ellátva ereklyével az igézet ellen, azon volt, hogy bizonyos mozdulattal hárítja el az esetleg bekövetkező bűvölést. Így p. ha észrevette, hogy valakinek tekintete gyanus, kezét ellenében ököre fogta, úgy, hogy hüvelykujja a közép és mutató ujjon át előre nyúljon, vagyis «fügét mutatott», mint a rómaiak magukat kifejezték.

De menjünk át az ókorról saját korunkra. Tán sehöl sem találjuk az igézet oly általános szerepét, mint az olasz felszigeten, hol előkelők és alacsony állásuak, egyaránt nagy befolyást tulajdonítanak neki. Az olasz fél a rossz szemtől — «mal ochio, ochio cattivo» — vagy mint a nápolyi nevezni szokta a «gettatura»-tól, a pillantás röptésétől, s ellenében csaknem ugyanazon óvószerek felhasználásával védekeznek, minőket az imént az ókor népeinél említettünk fel. A gyermekek nyakába «agnus dei»-ket (Isten báránya) akasztanak viasz-, jóillatu gyanta- és más szagos anyagból; a gazdag nápolyi delnő pedig épen úgy, mint hajdanta a római és görög hölgyek, kis pogány isten alakokból diszitett félholddal, melyet nyakába függeszt, igyekszik a veszes szempillantást hatástalanná tenni. Rómában, Flórenczen, Sziciliában még ma is használják a «füge mutatást», mint óvószert a rossz szem fenyegető igézte ellen.

A spanyol retteg a «mérges szemtől»; mint egy ujjabkori utazónak beszélték, nem egyszer találkoznak olyan emberek, kiknek szemök méreggel tele, úgy, hogy ha valakire, különösen gyermekre vetik pillantásukat, ezek okvetlen aszkóiban halnak el. Meg is neveztek neki egy férfit, kinek ily «kóros szeme» volt. «Mivel többeket beteggő tett, kényszeríték őt, hogy egyik szemét tapasztalással fődje el; mert a szempár másik fele nem bír ily ártalmas hatással, nem lappangott benne méreg. Ha jó barátai körében volt, tyukokat hoztak elébe, mire ő mondá: «Válasz-

zatok ki egyet, melyet meg akartok ölni. A mint egyet kijelöltek, mereven megnézte a szerencsétlen tyukot, mire az elkezdett tántorogni s végül élettelenül esett le.» A spanyolok még azt is állítják, hogy ismertek oly embereket is, kiknek «mérges szeme» tükröt tört el, pedig csak pillantásuk esett rája.

(Vége következik.)

Nyilt levél a szerkesztőséghez.

Érsekujvár, 1880. július hó.

Tisztelt Szerkesztőség! Az örökkévalósággal párhuzamba hozva egy pillanat is sok, felette sok az ember életében; mennyivel több egy év, s mi még egy negyedszázad! Huszonöt év emlékezetes időszak a napszámos életében is, ki arcának verejtékével keresi napi kenyerét; mennyivel emlékezetesebb egy király, s ha az élő hit szemeivel tekintjük, egy — kiválóan az örökkévalókért munkálkodó pap életében! Nem mondom egy pápa, vagy püspök, hanem a legutolsó falucska lelkipásztorának életében is, ki minél inkább el van rejtve a világ elől, sok tekintetben annál szembeszökőbb és jelentékenyebb eredményrel működik a maga szerény körében...

Az élet eme nagy fontosságával aránylag növekedik azonban a hálaérzet kötelme is, melynek úgy egyesek, mint egész családok és nemzetek szívét áthatnia kell, valahányszor általok mérlegbe vettetnek mindazon eredmények, melyeknek létesülését Isten kegyelme mellett lehetővé tette nekik az élet...

A hála ilyenmő adóját lerovandók gyűltek össze f. é. július 6-án Drahócson, Nyitramegyében az esztergomi főegyházmegyének 1855-ben felszentelt áldozarai, u. m. Fábian János érsekujvári, Gasparik Gusztáv csévi, Horváth Rezső schvainczbachi, Kingyera Károly udvarnoki, Ludvig Gusztáv misérdi, Mészáros Alajos ipolyszakállosi, Praznovszky Mihály drahóczi, Sötér Ferencz tornóczy, Kucsera József radossóczy és Tóth József kátolői plébánosok, mint élő tagjai azon egykoron 19-ből álló osztálynak, mely 25 év előtt b. e. Scitovszky János bibornok-érsek kezei által vevé fel az egyházi rend szentségét.

Azóta nyolczan szólítottak közölünk az örök Biró széke elé; a kilenczedik még él ugyan, de ennek nem Te Deum-ra, hanem Isten hathatós malasztjára van szüksége, hogy el ne vesszen, hanem megtérjen és éljen...

Mi megmaradtak f. hó 5-kén estefelé vonultunk be Drahócra, hová minket Praznovszky Mihály kiérd. h. alesperes és plébános barátunk ünnepélyesen bevezetett mint barát barátjait, mint háziur Krisztus felkent szolgálait.

Az ünnepély mindjárt bevonulásunk alkalmával a nyilvárosság jellegét ölté magára; mert alig léptünk a község határába, máris egy nemzeti színű zászló elől vitele mellett nyolcz fiatalból álló lovas bandérium sorakozott vonataink elé, s már-már durrogtak a taraczkok, megszólalt a zene. A községben jobbra-balra vidám, mosolygó arcokkal találkozánk, mintha csak egytől-egyig ismertek volna bennünket. Pedig csak annyit tudtak, hogy kedves lelkészüknek iskolatársai, barátjai, s a kath. egyháznak felkent szolgálai vagyunk. Ennyi is elég volt nekik: előzékeny szeretettel fogadtak, mert tisztelik és szeretik saját lelkiatyjukat, örömmel siettek elénk, mert szeretik egyházukat...

A plébánia-lak előtt virágok- és zöld galyakból készített diadalív fogadta az érkezőket, melyen eme rövid, de mindent kifejező felirat volt olvasható: «1855—1880. Isten hozott!» — Az iv jobb felén ott diszelgett a pápai színű zászló eme felirattal: «Éljen XII. Leo pápa-király!» Balján pedig az érsek-pri-

mási eme szavakkal: «Éljen Simor János bibornok-érsek!» A közepén végre ott lengett egy 18^{48/49}-ki becses maradvány, egy nemzeti zászló e felirattal: «Éljen a haza!»

Mint egyházunk és hazánk hű fia — említsem-e, hogy egyikünk az 1849-iki szabadságharc alatt mint honvédtüzér 13 csatában vett részt? —, mint kath. papok és magyar honfiak vonultunk e diadalívén keresztül a mi kedves barátunk csinnal berendezett lakába, hol általa szívélyesen üdvözöltetve, csakhamar az udvaron, a háziur jó izléséről tanuskodó kertében s a plébánia-lak előtti téren, élénk beszélgetésbe eredve, gyönyörködtünk a kellemes Vág-völgy természeti szépségeiben, és a látáron ép a diadalívnek átellenében nagy meglepetésünkre feltűnt szívárványon, mely mintegy e baráti kör tiszteletére ép most jelent meg az égen.

A nap végre lenyugodott, s mi barátságos vacsora után jó éjt mondánk egymásnak, másnap 6 órakor kezdendők a tulajdonképeni ünnepélyt, melynek most előestéjét tartottuk meg.

Ránk virradt az örvendetes nap. A község valamennyi harangja vidáman hirdeté az ünnepély kezdetét, s a hívek nagyja és apraja mind ünnepies öltönyében járt-kelt az utcákon lesve a jelt, mely tudokra adja a menet megindulását. Ez alatt a tanuló ifjuság egy hosszú virág-koszorút tartva kezében, feszülten várakozott a plébánia-lak udvarán, miglen mi karingbe öltözve, a virágokkal felékitett feszületnek házi urunk által való elfűlvitele mellett párosan indultunk a falun kívül közel a Vág partjához álló, sz-Márton pk. tiszteletére emelt, s az utóbbi években a hívek buzgósa által helyreállított szentegyházba.

Mondjam-e, hogy ez volt életünknek legszebb körmenete, melyet csak az fog örömmre nézve fölűlmulni, melyet majd — ha Isten kegyelméből megérdemeljük, — maga az élők és holtak Birája fog rendezni számunkra akkor, midőn választottait az égbe vezetendi!

Az iskolások ártatlan serege félkörű virág-koszoruba foglalva bennünket rezgő könyekkel szemünkben, némán haladánk a templom felé, elmélkedve ama nagy napról, midőn az egyházi rend felvérese végett épen így számosan vonultunk vala főpásztorunk kíséretében a szentegyházba...

Az emeletes, jó karban tartott népiskola mellett elhaladva, kiértünk végre a templomba vezető utra, hol az 1800 lelket számláló község lakói, férfiak és asszonyok, leányok és legények sorfalat képezve várakozának reánk. A templom kerítésének földszített kapuján ének- és harangszó kíséretében áthaladva beléptünk a szentegyházba s helyet foglalánk a szentélyben; mire megszólalt az orgona, felhangzott a «Jöjj el Szentlélek», s szószerbe lépven szeretett háziurunk kenetteljes beszédben fejtegeté hívei előtt a kath. papság befolyását a társadalomnak egy siron inneni, mint sironi jöletére, s végül megemlítvén összejövetelünk célját, számára imáikat kéré ki. Következett a «Te Deum» és az ünnepélyes sz. mise, melyet Praznovszky Mihály Sötér Ferenc és Ludvig Gusztáv segédkezése mellett Fábían János mutatott be az egek Urának, mindnyájunk nevében halát rebegve Istennek a 25 éven át elvett testi-lelki áldásokért. Szent mise után sorfalat képeztek a hívek, s mi újra karingbe öltözve, párosan, mint jövenk, visszatértünk a plébánia-lak falai közé. Hazaérvén, azonnal virágoskor átnyujtása mellett üdvözöltek minket az iskolás gyermekek — két leányka szláv, egy fiúcska magyar nyelven, utánnok jöttek a község elöljárói, örömköket fejezven ki a felett, hogy hála-ünnepélyünk színhelyül ép az ő helységüket szemeltük ki.

Reggeli után Pöstyénbe rándulánk egyrészt, hogy megtekintsük a méltán jó hírnévnek örvendő fürdőhelyiséget, más-

részt pedig, hogy a barátság ártatlan hiuságának oltárára egy tömjénmorzsát vessünk, — magunkat lefényképeztessük.

Délután volt már, midőn haza értünk. A szíves háziur kegyességéből készen várt már ekkor az ebéd, s vártak bennünket a szomszédból ideérkezett kedves pajtások, kik ez alkalommal örömeinkben osztaoznani kívántak. Ebéd alatt a helybeli legénység fuvó hangszerei mulattattak bennünket. A háziur könyező szemekkel emelt e közben poharat társaira. Megemlékezett azon társainkról is «kik minket megelőztek a hit jegyével, és a béke álmát aluszszák.» — Bár inkább ezek sorsában részesült volna akkor, midőn még a hitegység kötelékét szét nem tépte, az is, ki felett a fájdalom őszinte könyeit hullatjuk mindnyáján!

Sötér Ferenc mindnyájunk nevében válaszolt barátunknak, elmésen jegyezvén meg, miszerint már csak azért is jó volt összejönnünk, hogy majd a feltámadás nagy napján ráismerhesünk egymásra.

Nt. Signarovits Jakab a sz. ferencziek volt tart. főnöke és galgóczi házfőnök lelkesen éltette fóm. Simor János bib.érsek atyánkat, Fábían János XIII. Leo pápát, Tóth Józsefet, mint jegyzőnket és a magyar hazát.

Ekként sirva-vigadva befejezvé ebédünket, zártkörű gyűlést tartánk, melyben a) mindenekelőtt 100 frnyi alapítványt tettünk egy énekes sz. misére, mely ezentul évenként július 6-án a mi szándékunkra fog elmondatni a dráhozi pléb. templomban; b) elhatároztuk, hogy a helybeli híveknek «1880. július 6.» hátrattal emlékül sz. képecskéket fogunk küldeni; c) hogy jelen ünnepélyünk leírását magyar, szláv és német lapokban fogjuk közzétenni, több-kevesebb példányban híveink között kiosztani, ez által is nevelni ohajtván bennök az egyházi rend szentsége iránti tiszteletet; végre d) el lön fogadva, hogy öt év mulva, ha élünk, újra összejövünk, és pedig Érsekújvárott. Egy volt még hátra. —

Másnap Sötér Ferenc ünnepélyes gyászmisét mondott megholt társaikért u. m. Holéczy Ferenc-, Korenchy Móríc-, Orgonás Antal-, Tölgyesy István-, Vallus István-, Veszely János- és Veszelyovszky Mártonért, kik Isten igralmából békében nyugodjanak;

Erre könyek között kezdünk bucsuzni egymástól megjelenitvén az apostolok oszlását...

Igen, szétoszlottunk ismét, hogy visszatérvén kiki rendeltetése helyére, új erővel folytassuk megkezdett pályánkat Isten nagyobb dicsőségére, egyházunk és hazánk javára, mihez Isten adja segítő kegyelmét mindnyájunknak!

Fábían.

RÖVID HIREK.

Dr. Szabóky Adolf.

Dr. Szabóky Adolf, kegyesrendi tanár, a magyar iparegyesület megteremtője, lelke s önfeláldozó ápolója, nincs többé. Hosszas szenvedés után folyó hó 22 én déli 1/2 1 órakor, élte 59-ik évében elhunyt az Urban.

Szabóky Adolf, ki a tanári pályán az országnak több ezer polgárt növelt, ez egyszerű szerzetes, egy negyedszázadnál tovább működött fáradhatatlanul s önzetlenül azon nagy földadaton,

hogy Magyarországon önálló ipart teremtsen, és e hazát ipari tekintetben a külföldről függetlenné tegye; és ha ma élet- és versenyképes iparunkra büszkeséggel tekintünk, akkor első sorban Szabókyt illeti meg ezért a nemzet hálája.

Szabóky Adolf született Budán 1821. év szept. 9-én. 1846-ban áldozárrá szenteltetvén, 1847-ben kezdte meg tanári pályáját Szegeden. Az 1849—50-iki iskolaévben Pestre tétetett, hol a most mult tanév közepéig, tehát 30 éven át, szakadatlanul munkálkodott a tanári pályán.

1859. évben ő alapította az ismeretes kath. legényegyletet, mely 22 évi fenállása óta közel 9000 ifjút — vallás- és nemzeti-ségi különbség nélkül — képezett ki a társadalmi élet hasznos polgáiraivá.

Legnagyobb érdeme azonban az, melyet a hazai ipar körül szerzett. Ő egyike volt az előharczosoknak e téren s laudatlan buzgalma, kitartása, felejtethetlenné teszi emlékét. Ő az orsz. iparegyesületben nagy tevékenységet fejtett ki és szinte elszámálhatatlan sokirányú tevékenysége e téren, melyet az iparosok segélyezése, támogatása körül tanusított.

A népnevelés tekintetében dr. Szabóky Adolf nem csak mint kitűnő tanár szerzett magának érdemeket, hanem a tanügyi-irodalmat számos mennyiség-tani, mértani és elemi — részint eredeti, részint fordított művel gazdagította. Szakképzettségének élénk bizonyítékául szolgálhat az, hogy az akkori helytartóság rendelete folytán a dr. Szabóky által németből magyarra fordított tankönyvek valamennyi tanodában alkalmaztattak.

De nem csak a tanügyi-irodalom, hanem a hírlapi-irodalom terén is jelentékeny munkásságot fejtett ki. Munkatársa volt már 1839-ben a «Hírnök»-nek, 1845 óta pedig a «Religio»-nak. Egy ideig a «Kath. Krist» és több éven át a «Kath. Néplap»-ot szerkesztette. A Szent-István-Társulatnak hat éven át volt titkára.

Üdvös tevékenysége magára vonta a király figyelmét is, ki dr. Szabóky Adolfot mint tanárt a Ferencz-József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. A bécsi világkiállítás alkalmából kifejlesztett kiváló tevékenységének elismerésül pedig a III-rendű vas-korona-lovagrenddel díszítettett fel.

Egyébaránt az elköltözöttnek érdemei sokkal ismeretesebbek országszerte, semhogy azokat külön kellene előszámálnunk; az ő önzetlen hazafisága és fáradhatatlan munkássága példány-szerű lesz a jövőben is és irt fog hagyni maga után; neve elválaszthatlanul össze van kötve a magyar ipar történetével, melyben azt halhatatlanná tette.

A boldogult, ki ép oly buzgó volt mint pap, tanár és hazafi, mint emberbarát és a szegények gyámola, a ki maga is szegény maradt, megérdemelte a nemzet örök háláját, «exegit monumentum aere perennius.»

Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Legfelsőbb adományok.** A király ő Felsege a moóri r. k. templom helyreállítására 200, a rózsalehotai r. kath. főközségnek, temploma helyreállítására 100, a nagykovácsi r. k. hitközségnek, új orgona beszerzésére 100, a Felső-Schönborn községnek tűzkárosult lakosai segélyezésére 300, az ivacs-kői gör. szert. kath. hitközségnek temploma fölépítésére 100, — királyné ő Felsege az ivacs-kői g. sz. kath. hitközség temploma felépítésére szintén 100 frtnyi segélyt adományoztak magánpénztárukból.

* **Rudolf trónörökös** ő Felsege a szerajevói kath. templom javára 1000 frtot, Reiner főherczeg 500 frtot, Frigyes főherczeg 500 frtot adományoztak. Fm. Simor János bíbornok, herczegprimás ugyan e célra 3000 frtot adományozott.

* **Hálanyilváníás.** Miskolcz, 1880. jun. 30. Miskolcz város szülöttje, főtisztelendő Tárkányi Béla egri főegyházi kánonok, apát, Szt.-István-Társulati alelnök ő nsga, tanusítani akarván hálás kegyeletét azon egyház iránt, melyben a szentkereszt-ség által Krisztus igaz anyaszentegyházának tagjai közé felvétetni szerencsés volt, parochialis egyháza elrongyolott, különben is minden műérték nélküli mellékoltár-képeinek helyébe, művészi ecsettel festett négy oltárképet ajándékozott, melyeket maga ő nagysága, tegnap sz. Péter és Pál apostolok ünnepén érseki engedély mellett ünnepélyesen fel is avatott, megáldott. Valóban, joggal elmondhatja magáról adakozó ő nagysága a zsoltórossal: Uram! szeretem a te házad ékességét és a te dicsőségéd lakhelyét (25. Zs. 8. v.); s legnagyobb jutalmát találhaja azon tudatban, hogy «exegit monumentum aere perennius.» Ércznél maradandóbb emléket állított magának. Beer József, apát-plébános.

* **Szegeden** a könyöradományok kiosztása május 3-án kezdődött, s eddig 2,148.101 frt és 8 krt juttattak a károsultaknak.

* **Téli dinnye.** A biharmegyei gazdasági egyesület mostanában oly dinnyefajokat is termeszt, melyek tövükön nem, hanem csak eltevés által érnek meg, és pedig némelyik még csak karácsonyra. E dinnyefajnak a dinnyekedvelők nagyon fognak örüvendeni.

* **Halálozások.** Vaszill Ferencz toronnoi plébános f. é. június 5-én 67 éves korában. — Drabos Gergely bölcsész-tudor, esanádi cz. kánonok és szőregi plébános f. é. június 7-én élte 46. évében.

* **A bajor királyi ház tagjai,** mint egy német lap írja, bámulatraméltó szorgalommal és buzgalommal tanulják a magyar nyelvet és irodalmat; különösen Lajos bajor herczeg nagy előmenetelt tett, mert egy magyar műegyetemi hallgatótól tanult és tanul folyvást; a herczeg mentorával a legszívélyesebb viszonyban áll.

* **A marokkói szultán,** Sidi Mulei Hasszan, közelébb fermant fog kibocsátani, melyben államai részére teljes vallásszabadságot proklamál.

* **Marilla-szigetén** nagy földrengés volt; a kaszárnyák és a székesegyház összedőltek; a meghasadt földből hamu és forró víz tör fel.

— **Pályázat.** A Nagyszeben belvárosi r. kath. némettan-nyelvű főelemi iskolánál a 4-ik tanítói állomásra pályázat hirdettetik, melynek évi jövedelme 567 frt 92 kr o. é.; és pedig a) az elemi iskolák alapjából 262 frt 50 kr; b) a városi pénztárból 217 frt 50 kr; c) tandíjből 47 frt; és d) failletményül 40 frt 92 kr. Ezen állomásra pályázni kívánók a magyar és német nyelvben tökéletesen jártasok kell hogy legyenek, és képezdei oklevéllel fölszerelt folyamodványaikat f. évi augusztus hó 10-ig alólirtoz küldjék be. — Nagyszeben, 1880-ki július 10-én.

(2—2)

György István, apátkánonok.

MINDENFÉLE.

Nagy Frigyes és az angol alkotmány. Nagy Frigyes egy angol előtt kikelt az angol törvények ellen, melyek jogot adnak az alattvalónak uralkodójával civódni. Az angol természetesen ügyekezett hazájának alkotmányát s törvényeit védelmezni. «Ah, felele a király, félbeszakítva az angolt, ha én csak egy évig Anglia királya lennék, akkor.....» — «De Felső, vágott közbe hirtelen az angol, ilyen elvekkal nem maradhatna egy napig sem király.»

Hogy volt hajdan. 1234-ben aludt először Anglia királya ágyban, addig mindig puszta deszkákon. 1246-ban a házak többnyire még szalmával voltak fedve, s 1303-ban Londonban még nem ismertek kandallót, annál kevésbbé természetesen kályhát. Parázsral töltött serpenyőknél melegedtek, mint még ma is szokás Dél-Olaszországban. A bort miat gyógyszerert áruzták a gyógytárakban. Kocsikat még nem ismertek; az előkelők lóháton jártak. 1340-ben Anglia adói 30.000 — gyapjuzsákot tettek. A birák és ügyvédek fizetés fejében fahéjat és borsot kaptak. 1343-ban jöttek először használatba a gombostűk, addig a hölgyek faszökeket használtak. 1344-ben verték Angliában az első pénzt. Az első selyemharisnyát Erzsébet királynő viselte 1561-ben, míg Franciaország királya 1547-ben hozott divatba.

A gombostű-gyártás Amerikában. Az Egyesült-Államokban jelenleg évenként 72,540.000 csomag vagyis 18,740,800.000 egyes gombostűt gyártanak és minden emberre évenként 468 gombostűt esik. Ötven év előtt egy ember egy perc alatt 14 gombostűt bírt gyártani, most egyetlen egy perc alatt 14,000-nél több gombostűt képes előállítani.

Háromezernél több rongyszedő, férfi és nő, tengeti nyomorult életét Párisban. A «chiffonière» a rongyokat és csontokat szedi, a «ravageur» vasat és ércneműeket gyűjt, a «trieur» mint főnök osztályozza a talált és összevett holmikát reggeltől estig a legnagyobb büzben, s az «ogres»-ek veszik és nagyban eladják az osztályozott «árut.»

A legmérgezőbb rovar Mexikóban egy roppant pók, melynek teste diónyi nagyságu, míg lábai huszonhét centiméter hosszúak. Ezen pókot a mexikóiak vinagrillónak hívják, azon sajátosságos eczetszag miatt, melyet terjeszt, s mely szerencsére közelségét elárulja. Ezen pók csipése igen veszélyes, sőt sok esetben halált okozó.

Egy bölcs halála. Hume Dávid híres angol bölcsész (sz. 1711., meghalt 1775.) a legnagyobb nyugalommal nézett halála elé. Két nappal halála előtt egy bizalmas barátjának a többi közt ezt írta: «Ha felelni fog nekem, ne írjon semmit, a mit mindenki nem olvashatna, mert valószínűleg már nem fogok többé élni, midőn az ön levele megérkezik.»

Társulati Értesítő.

Szent-István-Társulat.

KIMUTATÁS

a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről.

	frt.	kr.
Püspöki Alajos sarkadi plébános	12	60
Láng Rudolf ó-turai káplány	3	15
Vécsey Sándor báró Kassáról	3	15
Vurdiés Ignác tanár Pannonhalmán	50	40
Cserni Béla « Gyulafehérvárt	12	—
Magasházy Károly helembei plébános.	110	29
Balla József esp. tiszánai plébános	43	50
Schlosser József losonci plébános	138	60
Laposy Márton perlaki plébános	31	50

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest. 1880. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület).

Hirdetés.

Riunione Adriatica di Sicurtá biztosító társaság Triesztben.

A folyó hó 21-én Triesztben Daninos Sándor lovag vezérigazgató ur elnöklete alatt megtartott rendes közgyűlésen a mult évi 41-ik zárszámadás lett az idevonatkozó 1879. december 31-én lezárt mérlegszámlával együtt a számvizsgálók előleges megvizsgálása és helyesnek találása után a részvényesek elé terjesztve. Ezen zárszámadás csupán az elemi biztosítókat foglalja magában, mintán az életbiztosítások csak három évenként lesznek lezárva, s az utójjára 1878-ban történt. Miután ama számtalan tételt tekintve, melyet ezen jelentéstétel magában foglal, a társulat valamennyi ügynőkségénél díjtalanul megkapható teljes nyomtatványokra utalának, szabad legyen itt csak a főbb mozzanatokat kiemelni. Az üzleti jelentés bevezetésében a 1879-ik évben elért eredmények igen kedvezőknek jeleztenek s kimutattatik, miszerint a társulat, hála népszerűségére és hitelének, melyben részesül, valamint közegeli ügybuzgó működése következtében is működésének területét a lefolyt évben ez újjól bővíteni volt képes, amár még az általános üzleti viszonyok nem is javultak s a verseny kimaradhatlan.

Az előterjesztett zárszámadás mint szintén a mérlegszámla is, csupán a tényleg valóított (készpénz) eredményeket tartalmazza, s mind azon tételek, melyek későbbi években esedékesé váló díjakra (díjbárczáik, idődíjak) vonatkoznak, a főkönyvvezetőségől ki lettek választva. A különféle elemi biztosítási szakoknál (tűz, jég és szállítás) az 1879-ik évben kötött biztosítások kerekszám 990 m. frtnyi összegzet értek el biztosítási érték és 5,936,084 frtot díjakban. Az 1879-ben kifizetett károk 4,001,879 frt 59 kr. tettek ki s a társulat fenállása óta összesen 90,390,911 frt 42 kr. kártérítés tétetett. A tűz és szállítási biztosításokra félretett díjtartalék a viszbiztosításokra esedékes részletek levonása után saját számlára 1,442,315 frt 50 kr. tesznek ki készpénzben, s különösen kiemeltetik, miszerint a tűzkár díjtartalék ment minden bármilyen néven nevezendő teherrel, miután a kiadásban még az összes provisiók is befoglaltatnak, s hogy az a társulat számlájára maradó díjaknak 50 %-át képviseli, oly százalék, melyet a társulat eddig még soha sem ért el, s s milyennel csak igen ritka társulatnál találkozunk. A jégbiztosítási különleges tartalék érintetlenül hagyott s a teljes 300,000 frt összeggel ismét áttétetett, noha a jégbiztosítási üzlet 1879-ben 100,000 frtnyi veszteséget eredményezett. Az értékpapírok árfolyam emelkedéséből 43,355 frt 86 kr. nyeresémet tünik ki, ebből azonban csak 3455 frt 86 kr. lett az évi számadásba felvéve, míg 40,000 frt egy árkeletingadozás miatt tartalék alakítására lett fordítva. Ezen árfolyam nyereség kiszámításánál az életbiztosítási ágazathoz tartozó értékpapírok nem lettek figyelembe véve, mely utóbbiak már magokba véve is egy még tetemesebb nyeresémet eredményeztek. Az összes tartalékok, ideértve az életbiztosítási szakokét is, 6,819,998 frt 85 kr. összegzet tesz ki. Azonkívül van a társulatnak egy tartaléka (a jövő években esedékesé váló díjak) 9,437,578 frt 35 kr. erejéig. A különféle tartalékok s az összes kiadások leszámítása után az összes üzlet-eredményből, az életbiztosítási osztályzat kivételével, miről majd csak 1881. végével fog ismét számadás tétel adatni, 176,749 frt 67 kr. nyeresémet tünik ki. Ebből a 29 százalékos rész-illetékek a nyeresémet tartalék alap részére, a a társulat személyzete rész díj illetékei s a társulati hivatalnokok takaréka és ellátási pénzúra részére (utóbbi ma már 130,048 frt 90 kr. vagyonnal bir) esedékes rendes járulék leszámítása után részvényenként 36 frtnyi osztalék kiosztása határozottatott, mely f. hó 26-án lesz kifizetve. A vagyon és teher állapotából az életbiztosítási szakot (illeték kizárásával) a következő főbb tételek tünnek ki: Vagyon 1,980,000 frt. Különböző befizetések a részvényekre 104,829 frt 41 kr., pénztári készlet (az igazgatóság és főügynőkségnél) 732,789 frt 80 kr., az osztrák hitelintézet, takarékpénztárak és különböző bankoknál, letéteményezett pénzekben, 575, 511 frt 85 kr., váltótárczában 1,298,461 frt, értékpapírok (kimutatás szerint) 380,000 frt, fekvőségek Triesztben 34,928 frt. Kölesön értékpapírokra 38,233 frt 69 kr., jelzálogi kölcsönökben, 971,693 frt 38 kr., fizetési számlákon az összes vezér és főügynőkségnél 164,592 frt 49 kr. követelés különböző biztosítási társulatnál. — Teher: 3,300,000 frt részvénytőke, 399,014 frt 35 kr. nyeresémet tartalék alap, 1,442,315 frt 50 kr. díjtartalék alapja a tűzkár, és szállítási biztosítási osztályoknak saját számlájukra, 300,000 frt különleges díjtartalékra jégkár biztosításnál, 40,000 frt tartalék az árkelet ingadozásokra különféle biztosító társulatok javára. Az életbiztosítási ágak vagyoni állapota következő tételeket foglalja magában: 627,000 frt fekvőségek Triesztben, 2,388,900 frt fekvőségek Bécs, Brün, Buoapest, Milanó és Velencében, 1,345,138 frt érték-papírok (kimutatás szerint) 24,676 frt, jelzálogi kölcsönökben 6,041,115 frt. Előlegek bárczákra, 68,349 frt 64 kr., előlegek kézi zálogra 200,000 frt betétek az osztrák hitelintézetnél; összesen 5,258,178 frt 64 kr. Mintán a közgyűlés az igazgatóság és a vizsgáló bizottság különféle jelentéstételeit és előterjesztéseit, melyekben a tartalékok jelentékenysége mint szintén a társulat kedvező állapota különösen ki van emelve, kiváló elégtelenség tudomásul vette, az igazgatóságnak megadatott a felmentésüv. Az erre következett választásoknál báró Lutteroth ismét megválasztottat igazgatósági tagnak, míg az eddigi revizor helyettes Afenduli György ur az elhnytt Schwachhofer Adolf ur helyébe revizornak, gróf Alberti de Poja ur revizor-helyettesnek újra megválasztattak.